

traditional primary energy and therefore has to rely on imports. Energy dependence of Ukraine on imports of organic fuels, including conventionally primary nuclear energy in 2005 and 2010 accounted for 60.7% of the EU - 51%.

World experience shows that spending on energy efficiency in 2,5-3 times more effective than the cost of building new generating capacity. Of particular importance in these processes acquire real terms investment restrictions and way to improve energy efficiency is the best.

This state policy on energy efficiency should be aimed at creating a business environment that will ensure the ever-increasing public spending, GDP growth with minimal power consumption. The impact of this policy is reflected in the achievement of targets for energy efficiency scorecard.

One way to reduce primary energy consumption is the development of alternative and renewable energy sources. Ukraine has the potential of renewable energy sources, the main directions of development which is economically and appropriate use hidpropotensialu small rivers, biomass energy, secondary energy products and wind.

To implement energy-saving technologies in the field, it is necessary to improve the legislative and regulatory framework of energy saving at specific areas; providing material interest of consumers and energy suppliers in the results of energy saving; introduction of new energy-efficient technologies in all sectors of the economy, the replacement of old inefficient equipment, replacement and maintenance in proper condition of energy networks; use of alternative sources of energy as efficient use of biogas as fuel in the home will not only solve the energy problem, but also improve the ecological status, gain valuable fertilizer after waste in bioreactor.

УДК 338.18.78

ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**ЗАЛІЗНЮК В. П.,
аспірант,
Державний економіко-технологічний
університет транспорту**

У статті проаналізовано наявний науковий досвід щодо теоретико-методичного обґрунтування транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємства. Дістали подальшого розвитку науково-методичні основи транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємства. Визначено структуру маркетингово-логістичного аналізу системи забезпечення

зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Виокремлено основні стадії експортної діяльності та відповідні їм матеріальні та інформаційні потоки.

Ключові слова: зовнішньо-економічна діяльність, експорт, логістика, транспорт, аналіз.

В статтє проанализированы имеющийся научный опыт теоретико-методического обоснования транспортно-логистического обеспечения экспортной деятельности предприятия. Получили дальнейшее развитие научно-методические основы транспортно-логистического обеспечения экспортной деятельности предприятия. Определена структура маркетингово-логистического анализа системы обеспечения внешнеэкономической деятельности предприятия. Выделены основные стадии экспортной деятельности и соответствующие им материальные и информационные потоки.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность, экспорт, логистика, транспорт, анализ.

Present scientific experience of theoretical and methodological ground of the transport-logistic support of export activity of enterprise is analyzed in the article. Scientific and methodological bases of the transport-logistic support of export activity of enterprise have gotten the further development. Structure of marketing-logistic analysis of the system of support of foreign economic activity of enterprise is described. Basic stages of export activity and proper material and informative groups are identified.

Key words: foreign economic activity, export, logistics, transport, analysis

Постановка проблеми в загальному виді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Формування стійких відносин з приводу купівлі-продажу товарів в рамках зовнішньоекономічної діяльності сприяє не тільки надходженню валюти, а й підвищенню конкурентоспроможності підприємства на світових ринках. Однією з найбільш важливих і в той же час складних форм зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) є експортні операції, які виникають при укладенні зовнішньоторговельної угоди і представляють собою особливий вид економічних відносин. У переважній більшості випадків взаємний обмін результатами господарської діяльності і пов'язані з цим експортні операції здійснюються у формі зовнішньоторговельного контракту.

Транспортно-логістичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності має свою специфіку стосовно експортних операцій, а саме: проходження митних формальностей; регулюванні умов постачання товарів за договорами купівлі-продажу на основі правил «Інкотермс»; міжнародні правила перевезення; оформлення транспортних, товаросупроводжувальних документів; страхування й т. ін.

Вплив логістики на ефективність експортної діяльності підприємства в умовах глобалізації та посилення конкуренції стає все більш відчутним. В значній мірі це є результатом подальшої інтернаціоналізації господарського життя, поглиблення інтеграційних тенденцій в різних регіонах світу, істотного підвищення ролі зовнішніх факторів у національному відтворювальному процесі,

зміні структури та обсягів світової торгівлі, появі і швидкому поширенні нових фінансових інструментів.

Відповідно, формування ефективного транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємства є важливим науково-практичним завданням. Дослідження логістики в контексті експортної діяльності передбачає, що в основі транспортно-логістичного забезпечення повинна бути покладена методологія аналізу, яка оптимізує потокові процеси, а також оцінка ефективності прийнятих рішень. Оптимізація спрямована на оперативну мобілізацію резервів і, перш за все, організаційних чинників. Вона націлена на адаптацію суб'єктів економіки до постійно мінливої ринкової обстановки. Аналізу і синтезу повинні піддаватися в комплексі всі складові логістичної системи, взаємопов'язані потокові процеси (матеріальні, інформаційні, транспортні, складські, сервісні та інші), причому в їх єдності і взаємозалежності. Логістична складова є важливішим чинником експортної діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних засад формування транспортно-логістичного забезпечення ЗЕД, а також вивченню прикладних аспектів організації доставки вантажів у міжнародному сполученні присвячені численні наукові публікації, серед яких слід виділити праці таких науковців, як Д. Буерсокс [1], М. Григорак [2], Є. Крикавський [3], М. Окландер [4], Л. Харсун [5], Б. Холод [6], Н. Чухрай [7], Н. Акименко [8], Л. Гринів [9], О. Декаделюк [10], О. Дороховський [11], Свиридко [12].

Вітчизняні вчені М. Григорак [2], Є. Крикавський [3], М. Окландер [4], Л. Харсун [5], Н. Чухрай [7], В. Дикань [13] певним чином адаптували концепцію логістичної системи до потреб вітчизняних експортоорієнтованих підприємств.

Так, зокрема, Л.Г Харсун [5] наголошує, що аналіз транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності з точки зору його ефективності, повинен здійснюватися через призму діалектичної взаємозалежності діяльності всіх учасників національного ринку транспортних послуг, задіяних у реалізації трансграничного переміщення товарів, а також завдяки синергетичному характеру їх цілей у здійсненні операцій з доставки вантажів.

У роботах В. Дикань [13], І. Заблудської [14], Т. Масенко [15], А. Пасічник [16] розкрито окремі питання становлення та розвитку національного ринку транспортних послуг, висвітлюються стан та перспективи розвитку кожного виду транспорту.

З аналізованих праць випливає, що основа сучасної логістики – це управління матеріальними потоками по всьому ланцюгу поставок в напрямку і в інтересах кінцевого споживача з метою досягнення максимальної ефективності процесів.

Багато понять і принципів реалізації ЗЕД, які були цілком прийнятними і влаштували керівництво підприємств в недалекому минулому, починають помітно гальмувати динаміку розвитку бізнесу і вимагають детального аналізу і перегляду з метою їх вдосконалення. Тому, для збереження своїх позицій на світовому ринку необхідно розробити певні механізми підвищення рівня технологічності й ефективності бізнес-процесів. З'являється нагальна необхідність вишукування додаткових можливостей подальшого зниження рівня

витрат на експортно-імпортні операції, підвищення рівня якості обслуговування споживачів, вдосконалення процесів регулювання і координації управління потоками, що вимагає логістичного підходу. При цьому зачіпаються різні (економічні, соціальні, технічні, технологічні, організаційні, правові, наукові, психологічні, екологічні) аспекти діяльності людей.

Узагальнюючи наукові публікації з логістичної та зовнішньо-економічної діяльності», зробимо висновок щодо категорії логістичного забезпечення експортної діяльності – це:

по-перше, універсальний практичний інструментарій комплексного вивчення закономірностей в організації й протіканні економічних потоків експорту у процесі виробництва, розподілу, обміну й споживання товарів і послуг;

по-друге, нова наукова методологія глобального організаційно-аналітичного удосконалення складних, у тому числі транспортно-вантажних систем, на основі реалізації системного підходу;

по-третє, це відносно стійка сукупність ланок (структурних/функціональних підрозділів підприємства, а також постачальників, споживачів і логістичних посередників), взаємозалежних і об'єднаних єдиним управлінням логістичним процесом для реалізації стратегії експортної діяльності.

Однак, треба зазначити, що проблема ефективного транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємств не знайшла достатнього відображення у економічній літературі, не стала предметом наукового узагальнення. Підвищення ефективності експортно-імпортних операцій підприємства вимагає постановки задачі раціонального розподілу товарів (що включає в себе як підвезення виробничих ресурсів, так і розподіл готової продукції) і оптимального управління цими процесами. Одним із шляхів вирішення цього завдання слід вважати дослідження логістичної системи (ЛС) і матеріальних потоків зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Актуальність проблеми зумовила вибір теми статті, визначила її мету.

Метою статті є розвиток науково-методичних основ транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Введення поняття «логістична система» в зовнішньоекономічну діяльність має конструктивне значення, так як дозволяє впровадити логістику на основі системного підходу та системного аналізу. Системний підхід передбачає розгляд всіх елементів ЛС ЗЕД як взаємопов'язаних і взаємодіючих для досягнення єдиної мети управління. Відмінною особливістю системного підходу є оптимізація функціонування не окремих елементів, а всієї ЛС в цілому, в результаті чого проявляється так званий синергетичний ефект. З позицій системного підходу до організації бізнесу можна дати наступне визначення ЛС стосовно зовнішньоекономічної діяльності виробничого підприємства.

Логістична система зовнішньоекономічної діяльності виробничого підприємства – це відносно стійка сукупність ланок (структурних / функціональних підрозділів підприємства, а також постачальників, споживачів і логістичних посередників), взаємопов'язаних і об'єднаних єдиним управлінням логістичним процесом для реалізації стратегії зовнішньоекономічної діяльності. Метою ЛС ЗЕД

підприємства є реалізація матеріальних і інформаційних потоків при виконанні експортно-імпортних операцій на основі вимог логістики.

Розглянемо існуючі матеріальні потоки ЗЕД на підприємстві. Матеріальний потік ЗЕД, який є основним експортним потоком, визначимо як матеріальні ресурси, що знаходяться в стані руху за межі України, до яких застосовуються логістичні операції, пов'язані з їх фізичним переміщенням в просторі: навантаження, розвантаження, складання, тестування, пакування, перевезення, сортування, консолідація, розукрупнення і т. ін.

Матеріальний потік ЗЕД на підприємстві охарактеризуємо певним набором параметрів, які класифікуються за різними ознаками.

Параметрами матеріальних потоків ЗЕД можуть бути:

- номенклатура, асортимент і кількість продукції;
- габаритні характеристики (обсяг, площа, лінійні розміри);
- вагові характеристики (загальна маса, вага брутто, вага нетто);
- фізико-хімічні характеристики вантажу;
- характеристики тари (упаковки), товароносія, транспортного засобу (вантажопідйомність, вантажомісткість);
- умови договорів купівлі-продажу;
- умови транспортування і страхування;
- фінансові (вартісні) характеристики,

Дослідження параметрів, складу і структури матеріальних потоків ЗЕД має практичне значення, так як служить основою для вирішення наступних завдань:

- забезпечення раціонального підходу до управління зовнішньоекономічною діяльністю;

- вдосконалення системи координації потоків ЗЕД.

Для раціоналізації експортної діяльності підприємства в умовах глобальної фінансово-економічної кризи необхідно сформулювати маркетингово-логістичну стратегію і зробити наступні основні антикризові заходи (на макро- і макрорівні):

- створити щодо відкриту систему діяльності;
- здійснювати економічне прогнозування з використанням знань про основи зовнішньоекономічної діяльності;
- удосконалювати методи регулювання потоків експортної діяльності;
- зменшувати тарифні і нетарифні обмеження;
- знижувати податки для стимулювання експортної;
- спрощувати митні, експортні процедури з одночасною їх комп'ютеризацією;
- створювати ясне, чітко сформульоване законодавство, що виключає взаємопротиріччя законодавчих актів.

Експортна діяльність підприємства на зовнішньому ринку обумовлюється його місією, яка визначає ділову активність на ринку і веде до фінансового благополуччя і стабільності.

Жорстка конкуренція на сучасних світових ринках, поява нових, більш дешевих і досить - ефективно розробок, змушують переглянути існуючі принципи функціонування підприємства.

Йдеться про перебудову бізнесу на основі логістичного підходу. Дня керівників більшості українських компаній логістичні методи управління досить добре відомі. У той же час у експортній діяльності вони використовуються лише в окремих випадках, фрагментарно і на рівні окремих підрозділів, що відбивається на якості прийнятих рішень щодо управління по всьому ланцюгу експортної поставки.

Проведемо структурування основних стадій експорту та відповідних їм потоків промислового підприємства з метою вдосконалення управління логістичними операціями при реалізації експортних угод.

Експорт з України (в даному випадку з промислового підприємства) можна розділити на наступні основні стадії і визначити відповідні цим стадіям потоки (рис. 1).

Таким чином, з представлених в даному випадку стадії експорту та відповідних їм потоків слід, що основна складова при експортних операціях – це інформаційний потік, який отримує особливе значення в забезпеченні умов зовнішньоторговельного контракту. Зокрема, в інформаційному потоці беруться дані про сертифікат походження, відвантажувальні документи (для кожного відвантаження (партії): пакувальний аркуш, транспортна накладна, страховий поліс – додається залежно від базису постачання). Розробка інформаційної системи функціонування логістики знайшла своє відображення в роботі І. Комарницького [17].

Транспортна і складська складова є основними бізнес-процесами у логістичної діяльності при експорті. Важливе значення в експортно-імпортних операціях має транспортна складова. Зміни, що відбуваються в сфері транспортних послуг та виражаються головним чином у переорієнтації ринку на споживача, зумовили необхідність застосування нових управлінських рішень при організації роботи громадського транспорту, вимагали створення якісно нових систем управління, здатних гнучко реагувати на швидко змінюються умови середовища і пріоритети споживачів.

Організація перевезень зовнішньоторговельних вантажів – це складний логістичний процес, який стосується безліч ключових аспектів діяльності не тільки самих перевізників, а й інших суб'єктів, що забезпечують їх організацію і контроль виконання. Реалізація кожного функціонального етапу цього процесу призводить до виникнення матеріальних, інформаційних і фінансових потоків і, як наслідок, до витрат, що визначає, в кінцевому підсумку, і рівень цін на експортні товари. За оцінками фахівців, транспортні витрати складають від 40 до 60% від загальної ціни продукції. Зниження рівня цих витрат є однією з найважливіших завдань транспортної логістики, що займається рішенням оптимізаційних завдань переміщення за межі України необхідної кількості продукції в потрібне місце, найкращим маршрутом за необхідний час і з найменшими витратами.

Одним з основних умов підвищення частки ринку транспортних послуг, що надаються українськими перевізниками і експедиторами, в тому числі, і для реалізації експортної діяльності підприємств, є досягнення високого рівня якості транспортно-логістичного обслуговування, що відповідає міжнародним

стандартам. Необхідна розробка системних галузевих і міжгалузевих стандартів, що регламентують експедиторську діяльність при реалізації мультимодальних транспортних проектів.

Рис. 1. Основні стадії логістичного забезпечення експортної діяльності підприємств

Організація перевезень зовнішньоторговельних вантажів – це складний логістичний процес, який стосується безліч ключових аспектів діяльності не тільки самих перевізників, а й інших суб'єктів, що забезпечують їх організацію і контроль виконання. Реалізація кожного функціонального етапу цього процесу призводить до виникнення матеріальних, інформаційних і фінансових потоків і, як наслідок, до витрат, що визначає, в кінцевому підсумку, і рівень цін на експортні товари. За оцінками фахівців, транспортні витрати складають від 40 до 60% від загальної ціни продукції. Зниження рівня цих витрат є однією з найважливіших завдань транспортної логістики, що займається рішенням оптимізаційних завдань переміщення за межі України необхідної кількості продукції в потрібне місце, найкращим маршрутом за необхідний час і з найменшими витратами.

Одним з основних умов підвищення частки ринку транспортних послуг, що надаються українськими перевізниками і експедиторами, в тому числі, і для реалізації експортної діяльності підприємств, є досягнення високого рівня якості транспортно-логістичного обслуговування, що відповідає міжнародним стандартам. Необхідна розробка системних галузевих і міжгалузевих стандартів, що регламентують експедиторську діяльність при реалізації мультимодальних транспортних проектів.

З погляду експортерів-відправників вантажів, необхідно, щоб транспортні компанії надавали логістичні послуги, які враховують:

- гнучкі тарифи;
- невеликі терміни доставки;
- забезпечення інформації про доставку;
- можливість складувати товар для подальшої доставки;
- переадресацію замовлення;
- можливість організувати систему стеження за проходженням замовлення.

Транспортно-логістичне забезпечення експортної діяльності має бути спрямоване на:

- визначення спеціалізованих транспортно-логістичних потреб, стану й динаміки попиту на експедиційні послуги;
- оцінку системи транспортно-логістичного обслуговування на відповідність вимогам клієнтури, структурі транспортного попиту, виходячи з тенденцій ринку.
- вивчення системи організаційно-економічної взаємодії учасників спеціалізованого транспортно-експедиційного обслуговування перевезень вантажів підприємств.

Структура маркетингово-логістичного аналізу системи забезпечення експортної діяльності промислового підприємства, включаючи систему постачання продукції приведена на рис. 2.

Рис. 2. Структура маркетингово-логістичного аналізу системи забезпечення експортної діяльності підприємства

При здійсненні транспортно-складських операцій перед фахівцями служби логістики підприємства постає завдання мінімізації запасів продукції, що зберігається на складі. Головним принципом системи складського контролю в експортній діяльності, на нашу думку, є принцип Just in time. Вся продукція повинна замовлятися, строго під конкретного споживача і після підтвердження факту оплати, що часто практикується у зовнішньоекономічній діяльності при формуванні фінансового потоку. Служба логістики повинна організувати роботу таким чином, щоб продукція доставлялася з митного складу або від постачальника безпосередньо на склад одержувача. Тим самим, досягається скорочення витрат на вантажно-розвантажувальні операції, складування, зберігання, транспортування і усунення небезпеки появи неліквідів.

З розвитком ринкових відносин споживачі отримують все більше можливостей для порівняння і вибору кращого обслуговування. Якість логістичного обслуговування ЗЕД – це задоволення потреб закордонних споживачів, виражене в належному виконанні поставок, відсутності помилок, ефективному наданні послуг і постійному прагненні до підвищення рівня обслуговування, відповідності рівня обслуговування стандартам споживача, умов зовнішньоторговельного контракту.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, транспортно-логістичне забезпечення реалізації маркетингової стратегії експортної діяльності підприємства в аспекті інтеграції України в європейський економічний простір є важливішим чинником ефективності. Досліджено особливості використання логістичних методів в експортній діяльності підприємства. З метою вдосконалення управління транспортно-логістичними операціями при реалізації експортних угод визначено структуру маркетингово-логістичного аналізу системи забезпечення реалізації маркетингової стратегії експортної діяльності підприємства та проведено структурування основних стадій цієї діяльності та відповідних їм інформаційних потоків. Ефективне використання принципів та методів логістики дозволить керівництву підприємства вивільнити фінансові кошти на додаткові інвестиції, а також знизити рівень запасів продукції в постачанні, виробництві та збуті, прискорити оборотність вкладеного капіталу, знизити собівартість виробництва, забезпечити задоволення потреб споживачів.

Перспективами подальших досліджень є розвиток теоретико-методичних основ оцінки ефективності транспортно-логістичного забезпечення експортної діяльності підприємства.

Література:

1. Бауэрсокс Д.Дж. Логистика. Интегрированная цепь поставок: [пер. с англ., 2-е изд.] / Д. Дж. Бауэрсокс, Д. Дж. Клосс. – М. : Олимп-Бизнес, 2008. – 640 с.
2. Григорак М.Ю. Методика оцінки використання потенціалу логістичної інфраструктури / М.Ю. Григорак, Л.В. Костюченко // Економічні науки. Серія “Економіка та менеджмент”: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 7 (26). – Ч. 4. – 2010. – С. 103-108
3. Крикавський Є.В. Економічний потенціал логістичних систем / Є.В. Крикавський. – Львів : ДУ «Львівська політехніка», 1997. – 168 с.

4. Окландер М.А. Контуры экономической логистики: [монография]. / М.А. Окландер. – К. : Наукова думка, 2000. – 175 с.
5. Харсун Л.Г. Міжнародні детермінанти підвищення ефективності транспортного забезпечення зовнішньої торгівлі України : дис. ... кандидата економічних наук : 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини / Харсун Людмила Григорівна. – Інститут світової економіки і міжнародних відносин Національної академії наук України, Київ, 2010. – 202 с.
6. Холод Б.І. Глобалізація як фактор впливу на процеси логістичного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств / Б.І. Холод, О. М. Зборовська // Європейський вектор економічного розвитку. – № 2 (17). – 2014. – С. 261-270.
7. Чухрай Н. Формування ланцюга поставок: питання теорії і практики: [монографія]. / Н Чухрай, О. Гірна – Львів: «Інтелект-Захід», 2007. – 237 с.
8. Акименко Н. Вдосконалення механізму транспортно-логістичного обслуговування міжнародних вантажних перевезень як фактору підвищення конкурентоспроможності підприємств / Н. Акименко, К. Рябова // Наук. вісник. – 2015. – № 9. – С. 15-27.
9. Гринів Л.В. Шляхи підвищення конкурентоспроможності міжнародних транспортних перевезень /Л.В. Гринів, С.М. Синиця // Наука й економіка. – 2010. – № 3 (19). – С. 115-121.
10. Декалюк О.В. Використання транспортних засобів в логістичній системі та основні проблеми транспортної логістики / О.В. Декалюк, П.О. Коронівський, І.В. Левицька // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 1 – С. 186-189.
11. Дороховський О.М. Необхідність розвитку регіональної транспортно-логістичної системи України / О.М. Дороховський. – Бізнес інформ. – 2012. – № 10. – С. 136-138.
12. Свиридко С.В. Логістика: сучасні світові тенденції розвитку / С.В. Свиридко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2009. – № 1. Ч.1. – С. 452-456.
13. Дикань В.Л. Розвиток національної транзитної мережі та її інтеграції в міжнародну транспортну систему / В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків, 2008. – №24. – С. 11-13.
14. Заблодська І.В. Транспортна логістика: економічний аспект / І.В. Заблодська, І.В. Ключ // Економіка розвитку. – 2012. – № 1 (53). – С. 50-53.
15. Масенко Т.Є. Проблеми управління транспортно-логістичними системами України та перспективи розвитку в контексті європейської інтеграції / Т.Є. Масенко, С.Г Шевченко // Науковий вісник НЛТУУ, 2007. – № 17 (2). – С. 301-305.
16. Пасічник А.М. Транспортно-логістична інфраструктура України: проблеми та перспективи розвитку. / А.М. Пасічник, І.Г. Лебідь, В.В. Кутирєв // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – К. : НТУ – 2012. – Вип. 10. – С. 192-198.
17. Комарницький І.М. Розробка інформаційної системи функціонування логістики / І.М. Комарницький, Н.С. Питуляк, І.В. Когут //

Вісник Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола. Серія «Економічні науки». – №1. – 2007. – С. 5-14.

Transport and logistic support of export activity of enterprise is one of very important factor of efficiency in the matter of integration of Ukraine in European economic area. Logistic support of foreign economic activity has its specific characters considering export operations. Specific features of usage of logistic methods in export activity of enterprise are analyzed in the article.

In order to improve management of transport and logistic operations within execution of export agreements it is described the structure of marketing and logistic support system of fulfillment of marketing strategy of export activity of the enterprise, along with structuring of the basic stages of this activity and proper data flow. It is well-proven that a basic stream process within export operations is the informative stream (data flow) which bears special value in support of foreign trade contract. Basic stages of export activity and proper material and informative groups are identified. Transport and logistic parts which are leading business processes of logistics during export operations are also studied.

Efficient usage of principles and methods of logistics allows top management of the enterprise to release additional financial sources to make additional investments, along with reduction of stock level in delivery, in production and sales, to speed up turnover of invested capital, to reduce production costs, and to satisfy customer needs.

УДК 336.77.01

ФІНАНСОВА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

**ГЛУШАЧЕНКО С. С.,
аспірант,
Інститут економіки промисловості
НАН України**

У статті проаналізовано сутність та основні фактори фінансової нестабільності економічної системи. Визначено індикатори розвитку фінансової системи країни, наведено їх фактичні значення для України. Обґрунтовано особливості кредитної політики комерційних банків в умовах кризи. Визначено роль кредитного рейтингу підприємства в процесі формування кредитної політики банку.

Ключові слова: фінансова нестабільність, фінансова стійкість, кредитна політика, процентна політика банку, кредитний рейтинг.